

9. Speciale ensembles

Jeugd/Leerlingenorkesten

Na een korte bestaansperiode in de dertiger jaren, werd bij 'Fidelio' in 1976 opnieuw een jeugdorkest opgericht. Het doel van het orkest voor leerlingen was het beoefenen van het samenspel met andere leerlingen en met andere instrumenten dan het eigen instrument. Naast de individuele lessen, die elke 'Fidelio'-leerling na zijn/haar aanmelding als lid wekelijks van een docent ontving, konden de jonge muzikanten ook al een zekere orkestervaring opdoen, die hem/haar een latere overstap naar het grote orkest (=de harmonie) minder moeilijk moest maken.

Een leerling krijgt tegenwoordig gedurende zijn opleiding minstens vier jaar individueel les, maar meestal is die periode langer - zes jaar of soms nog meer -, afhankelijk van de aanleg, de ambitie en de motivatie van de leerling.

Er ontstaan tijdens die opleidingsperiode uiteraard grote verschillen in de muzikale vorderingen en prestaties. Vandaar dat er in de loop van de laatste 20 jaar meerdere jeugd/leerlingenorkesten bij 'Fidelio' zijn ontstaan die alle drie een zekere gradatie in muzikale ontwikkeling kennen. Het vormen van deze drie orkesten is mede mogelijk gemaakt door de beduidende groei van het aantal leerlingen dat bij 'Fidelio' in de loop der jaren na de start in 1976, is gaan lesnemen. In de praktijk werkte het systeem met drie leerlingenorkesten als volgt: Een nieuwe leerling begon de lessen in september met uitsluitend individueel onderwijs op zijn/haar instrument. In februari was de leerling dan meestal zover gevorderd, dat met het eerste eenvoudige samenspel kon worden begonnen. De leerlingen kregen dan een plaats in het beginnersorkest en repeteerden daar eenmaal per week met andere beginnende leerlingen onder leiding van dirigent Cor Pronk. Met een grote dosis tact en geduld wist de dirigent de muzikanten de eerste beginselen van het orkestspel bij te brengen. Al naar gelang de inzet van de leerling tijdens de individuele lessen en zijn/haar vorderingen in het bespelen van het

instrument, speelde hij/zij gewoonlijk één à anderhalf jaar in dit orkest en ging daarna over bij voldoende geschiktheid, naar het opleidingsorkest. Ook daar werd weer onder leiding van Cor Pronk eens per week gerepeteerd, maar er kwamen dan al wat moeilijker muziekstukken op de lessenaar.

Hield de leerling het vol, om veel tijd en energie te stoppen in het oefenen op zijn instrument en het repeteren in orkestverband, dan kwam het moment dat de overstap naar het derde orkest, het leerlingenorkest, kon worden gemaakt. Aanvankelijk werd dit derde ensemble het jeugdorkest genoemd. Er was echter de laatste tien jaar een stijgende tendens, dat ook volwassenen zich bij 'Fidelio' aanmeldden. Weliswaar waren dit over het algemeen jonge mensen, maar toch geen echte jeugd meer. Om die reden werd de naam 'jeugdorkest' gewijzigd in 'leerlingenorkest'. Op die manier dekte de vlag de lading dan beter.

Het leerlingenorkest is echt het voorportaal voor het grote orkest, de harmonie. Vooraf bepalen bestuur en dirigent aan welke eisen een leerling moet voldoen om in de harmonie te mogen komen spelen. Afhankelijk van de omstandigheden en de mogelijkheden beoordelen bestuur en dirigent wanneer de tijd daarvoor rijp is.

Om de leerling zoveel mogelijk op een soepele overgang voor te bereiden, wordt er in het leerlingenorkest bij voorkeur pittige muziek gemaakt en wordt er op echte volwaardige concertstukken gestudeerd.

Zo werd in het afgelopen tijdvak sinds 1975 de voorbereiding van de leerlingen stapsgewijs en volgens plan naar een hoger muzikaal peil gebracht. Het uiteindelijke doel was steeds de leerling geschikt en bekwaam te maken voor het verantwoord en gemotiveerd meespelen in het grote orkest.

Deze stapsgewijze voorbereiding was mede noodzakelijk geworden door het stijgen van het muzikale peil gedurende de laatste 20 jaar

van de harmonie zelf. In de zeventiger jaren, toen het grote orkest nog in de lagere afdelingen van de KNF musiceerde, was de stap om 'ertussen' te komen minder groot dan in de negentiger jaren met de veel hogere eisen die gesteld worden aan het spelen van orkestwerken op Ere-afdeling niveau.

Overigens bleven veel leerlingen nog een zekere tijd in het leerlingenorkest meespelen, ook als ze al lang en breed in de harmonie optraden. Zij vonden het zelf leuk om met de andere leerlingen te blijven spelen en hielden dat soms nog jaren vol, uiteraard gestimuleerd door het bestuur en de dirigent. Op die manier zorgden zij er ook voor, dat het muzikaal hoge peil van het leerlingenorkest door de jaren heen redelijk gehandhaafd kon blijven.

Een muzikaal hoogtepunt bereikte het leerlingenorkest in 1984, toen bij een OUGV-concours een prachtig resultaat behaald werd. De leerlingen eindigden bij die gelegenheid op plaatscijfer vier en dat was nog vóór menig seniorenkorps van verenigingen uit de omtrek. Het leerlingenorkest van 'Fidelio' trad in de afgelopen periode ook meerdere malen op bij jeugdfestivals, waarbij de muzikale verrichtingen beoordeeld werden door een jury.

Het orkestrepertoire van de leerlingorkesten is uiteraard afgestemd op het muzikale kunnen van de meespelende muzikanten. Dirigent Cor Pronk zorgde er echter ook steeds voor, dat de muziekkeuze gericht was op de voorkeur van de merendeels jeugdige orkestleden. Dus veel muziek uit recente films en musicals, alsmede bewerkingen van bekende hits van popartiesten en popgroepen en bekende swing- en rocknummers. Kortom, muziek die de jeugd aanspreekt en die ze graag instudeert en uitvoert.

Drumband

Wanneer men in Woudenberg over 'de muziek' of over 'Fidelio' spreekt, wordt daar vaak de harmonie mee bedoeld. Maar naast het harmonie-orkest bestaat al vijftig jaar ook een tamboerkorps, dat in de wandeling meestal 'de drumband' wordt genoemd.

In 1945, na de bevrijding van Nederland

boven de grote rivieren in april en mei, leefde het land weer op na vijf jaar onderdrukking door de Duitse bezetters. De bevrijders, met name de Canadezen in Woudenberg, zorgden voor een grote euforie en een golf van engelstalige begrippen bij de bevolking. Onder de invloed van die nieuwe tijd vormden enkele jongeren een tamboerkorps, dat aansluiting vond bij 'Fidelio'. Geheel naar de geest van die tijd werd al snel de naam 'drumband' ingevoerd.

De tamboers waren in die beginjaren maar bijzaak. De harmonie-leden hadden er geen belangstelling voor. Maar toch zetten de initiatiefnemers - toen allemaal nog jongens - de zaak door en zorgden zelf voor trommels. Omdat de vereniging er geen geld voor over had, werden oude legertrommen opgescharreld, die in de mobilisatie-jaren 1939-1940 bij de boerderijen in de omgeving waren achtergebleven. Die trommels waren in de oorlogsjaren sterk verwaarloosd en daarom werden ze in eigen beheer gerenoveerd door van twee oude trommen één goede te maken. Nieuwe vellen werden in de slagerij van slager Harskamp in de Schoolstraat gemonteerd. Loopoefeningen deden de tamboers op de Groenewoudsesteeg. Maar omdat de koeien in de wei daar 's zomers onrustig van werden, werd in overleg met de gemeente en het Schoutenhuis later geoefend op Henschoten. Zo vormde zich geleidelijk een tamboerkorps, dat op straat voor de harmonie uitliep, maar na verloop van tijd ook zelfstandig kon optreden.

Tussen 1948 en 1955 vervulden enkele tamboers hun dienstplicht bij de tamboerkorpsen van leger en luchtmacht. Deze leden brachten hun kennis in, die zij opdeden in hun diensttijd, zowel in muzikaal opzicht als op het gebied van de exercitie. In 1956 kwam de eerste instructeur om de opleiding ter hand te nemen. Echt structuur kwam er pas toen instructeur W. van Laar in 1959 kwam. Het tamboerkorps groeide en in 1962 kwam in het jaarverslag voor het eerst ter sprake, dat er een tamboermaitre voorop zou moeten lopen. Het jaar daarop deden klaroenen hun intrede. Met de opleiding van de klaroenblazers ging Adri de Bil zich bezighouden.

Het hoogtepunt bereikte de drumband in het midden van de 70-er jaren. Het tamboerkorps was toen zelfs groter dan de harmonie. Zo telde de drumband eind 1974 in totaal 32 tamboers en klaroenblazers tegenover de harmonie slechts 21 muzikanten en twee leerlingen.

In die tijd van opgang kwamen er ook speciale uniformen voor de drumbandleden, die gedeeltelijk in eigen beheer werden gemaakt met behulp van gelden, verkregen door een verloting en een bazar in 1968.

Ondanks dat het de drumband in die periode voor de wind ging, zijn er toch geen grote successen op muzikaal gebied behaald. Er bestond kennelijk bij de leden en de leiding geen durf en ambitie om ook in muzikaal opzicht te groeien en eervolle prestaties te leveren.

Het gevoel van "er maar bij te hangen" heeft eigenlijk altijd bestaan en bestaat af en toe bij sommige drumbandleden nog steeds een beetje, ondanks dat het bestuur er de laatste

25 jaar alles aan gedaan heeft om de drumband als gelijkwaardig onderdeel van de vereniging te behandelen. De invloed op bestuursbeslissingen was als gevolg van deze houding ook heel gering, zeker gedurende de eerste 15 jaar van het bestaan van de drumband. Op de ledenvergadering in 1961 vroeg het drumbandlid Mees Vreekamp "of de tamboers ook nog rechten hadden".

Waarschijnlijk onder invloed van instructeur W. van Laar veranderde er in de zestiger jaren toch iets in het denken en handelen van de tamboers.

In 1963 kwam er voor het eerst een bestuurslid namens de drumband zitting nemen in het bestuur van 'Fidelio'. Dat eerste bestuurslid was dezelfde Mees Vreekamp die twee jaar eerder die kritische vraag had gesteld.

Toch bleef de invloed van de drumband op het bestuursbeleid nog steeds beperkt. Zelfs in de zeventiger jaren, toen de drumband in ledenaantal groter was dan de harmonie,

De drumband in nieuwe uniformen op Koninginnedag 1967.

waren er in het bestuur van 'Fidelio' slechts één, hoogstens twee vertegenwoordigers van de drumband. Nieuwe initiatieven moesten, zoals steeds in het verleden, toch meestal vanuit de harmonie komen.

In 1968 ging de drumband naar een festival in Utrecht en won daar een derde prijs, maar aan een officieel concours waagde men zich niet. Veeleer was de aandacht binnen het korps gericht op gezelligheid en risicoloze optredens, dan dat men de uitdaging van een wedstrijd ging zoeken.

Die instelling van gezapigheid en vrijblijvendheid verdween met de komst van instructeur W. van Gelderen in 1979. Hij bracht de nodige discipline en ging serieus met de tamboers aan de gang op de repetities. Ook de opleiding van leerlingen pakte hij met strenge hand aan. De klaroenblazers waren inmiddels uit het korps verdwenen.

Nadat in 1980 al in Alblasterdam een eerste prijs behaald was op een festival, ging de

drumband in 1984 naar een officieel K.N.F.-concours in Heerde. Door het behalen van een eerste prijs in de derde divisie met 302 1/2 punt werd meteen gepromoveerd naar de tweede divisie K.N.F. Twee jaar later in 1986 waagden de tamboers opnieuw de stap om naar een concours te gaan. In Raalte trommelden zij een eerste prijs bij elkaar met 288 punten in de tweede divisie. Muzikale hoogtepunten in het bestaan van de drumband!

De omvang van het tamboerkorps schommelde in die tijd tussen de tien en twintig leden.

Na het vertrek van Van Gelderen in 1991 zakte het tamboerkorps weer een beetje terug wat de ambitie betreft. Door het bestuur van 'Fidelio' werd er op wens van de leden in 1992 getracht de drumband wat meer elan te verschaffen. Er werd veel geld geïnvesteerd in melodische slagwerkinstrumenten o.a.: lyra's, marimba, xylofoon, tom-tom en marching bells.

De drumband presenteert in 1983 de nieuwe trommen. Links instructeur W. van Gelderen.

De naam van het tamboerkorps werd aangepast aan moderne denkbeelden: Melody Percussion Corps (MPC). Deze injectie heeft helaas slechts kort gewerkt en na verloop van enige tijd trad er weer verslapping op en ongeregeld repetitie-bezoek met sterk verloop in de ledenbezetting.

Als voorbereiding op het eeuwfeest van 'Fidelio' vormde zich onder leiding van oud-instructeur Arie Steinmann een reünie-drumband van oud-leden, die voorheen in de hoogtij jaren meegetrommeld hadden.

Een deel van deze veteranen heeft zich weer als lid aangemeld en vormt nu tesamen met de overgebleven leden van de drumband een nieuw korps dat weer als vanouds 'de drumband' wordt genoemd.

Onder aanvoering van de tamboer-maître Arie Steinmann loopt de drumband in 1995 weer voor de harmonie uit als er een buitenoptreden is van de vereniging. Na een jaar min of meer op eigen gelegenheid te hebben gerepeteerd, staan de tamboers nu onder leiding van instructeur G.A. Kornet en beleven zij hun hobby naar eigen genoegen.

'Fidelio' is er blij mee, dat men deze tijdelijke inzinking met de hulp van een aantal oudleden weer te boven is gekomen. Immers, de drumband, samen met de harmonie op hoogtijdagen marcherend door het dorp is bijna in Woudenberg niet weg te denken. Een rondgang van de harmonie zonder tamboers voorop is als een voetbalelftal zonder voorhoede!

Forest Hill Band

Voor bruiloften, feestavonden of huldgingen in kleine kring, is er vaak behoefte aan de muziek van een orkestje van beperkte omvang. Een harmonie is voor dergelijke gelegenheden te groot en bovendien is het repertoire niet ingesteld op de speciale feest- of dansmuziek. Bij veel muziekverenigingen worden daarom nogal eens aparte kleine ensembles gevormd om aan deze vraag te voldoen. Niet alleen voorzien deze kleine groepen in een algemene behoefte, maar vooral zijn ze ook een welkome bron van inkomsten voor de vereniging waar ze onderdeel van uitmaken.

Ook bij 'Fidelio' zijn deze kleine amusementsorkestjes, bestaande uit 10 à 15 muzikanten, meermalen uit de harmonie gevormd. Zo vermelden de jaarverslagen dat o.a. in 1967 een boeren- of Tirolerkapel van 'Fidelio' optrad met aangepaste muziek en kleding bij een winteruitvoering; in 1982 speelde een boerenkapel op Koninginnedag bij de braderie en het oranjebal.

Daarna waren er in de tachtiger jaren enkele korte periodes, dat er een boerenkapel of een danskapel werd gevormd om feestelijke gebeurtenissen muzikaal te begeleiden. Enkele muzikale leiders uit die tijd waren Hans Kinnegim, Stef Mucha en Daan Kuiper. Al deze ensembles hadden geen eigen naam, maar traden op als 'Fidelio' boerenkapel, Tiroler Kapel of danskapel.

Doordat er weinig structuur aanwezig was noch een visie op wat langere termijn, waren deze kapellen geen lang leven beschoren.

Daarin kwam verandering in 1989, toen de heroprichting van een amusementskapel plaatsvond. De zaken werden toen wat doelgerichter aangepakt en er werd continuïteit nagestreefd. Men ging regelmatig met de kapel in een vaste bezetting repeteren, er werd een veelzijdiger repertoire ingestudeerd en er kwam een speciale naam voor de kapel: de Forest Hill Band (F.H.B.), een Engelse benaming voor 'de Woudenbergse kapel'. De F.H.B. treedt sindsdien gemiddeld 15 à 20 keer per jaar zelfstandig op bij huldgingen van jubilarissen, jarigen of kampioenen, bij bruiloften, serenades, Sinterklaas-intochten, presentaties, winkelopeningen, festivals, braderieën enz. De F.H.B. heeft een zakelijk leider in de persoon van Gerrit Grotentraast, die afspraken maakt, prijzen voor optredens regelt, repetities vaststelt en contacten naar binnen en buiten verzorgt.

In het jubileumjaar 1995 bestaat de F.H.B. zes jaar en vormt nog steeds een succesvol en veelgevraagd ensemble.

Er wordt uitdrukkelijk voor gewaakt dat de F.H.B. geen vereniging in een vereniging wordt. Daar zijn voorbeelden van bij andere muziekkorpsen, waar dit uit de hand liep, met alle kwalijke gevolgen van dien. De F.H.B. blijft een geïntegreerd onderdeel van de harmonie.

Het echtpaar Vlastuin was op 1 juni 1993 60 jaar getrouwd. Ze vierden feest in Scherpenzeel en de Forest Hill Band was erbij.

Bij eventuele tegenstrijdige belangen, zoals het vaststellen van data voor optredens of anderszins, gaan de algemene belangen van 'Fidelio' in principe altijd voor. Op die manier vervullen 'Fidelio' en de F.H.B. een veelzijdige rol in het muziekleven van Woudenberg.